

Inleiding Jaarstukken 2025

Inleiding

Met deze jaarstukken legt het college verantwoording af over de uitvoering van de programmabegroting 2025. Wij presenteren de belangrijkste ontwikkelingen, resultaten en afwijkingen binnen de programma's Sociaal, Ruimte en Economie & Vrijtijdsbesteding, gevolgd door een overzicht van de financiële hoofdlijnen.

Dankzij de extra rijksmiddelen uit de Voorjaarsnota 2025 werd het zogeheten ravijnjaar uitgesteld, waardoor het in 2025 alsnog mogelijk was de jaarschijf 2026 zonder grote ombuigingen sluitend te maken. Daarmee is er tijd gewonnen voor de financiële opgave, maar is deze niet verdwenen. Om beter inzicht te krijgen in onze financiën heeft het college daarom opdracht gegeven voor een benchmarkonderzoek. Tegelijkertijd bleef de landelijke context onzeker: het kabinet viel in de zomer en in het najaar vonden nieuwe Tweede Kamerverkiezingen plaats. Dit gebeurde terwijl urgente opgaven – zoals woningbouw, jeugdzorg, stikstof, energietransitie en opvang – zich verder opstapelden. Deze combinatie van financiële onzekerheid en beleidsmatige druk vormde het bredere decor waarbinnen de gemeente in 2025 haar werkzaamheden uitvoerde.

Eerdere signalen vanuit het medewerkers-tevredenheidsonderzoek (MTO) over dat politieke-ambtelijke verhoudingen regelmatig onder druk kwamen te staan zijn in 2025 door de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB) nader onderzocht en uitgebracht in het rapport: *“Toegedekte politiek: destructieve dynamieken in de politiek-ambtelijke verhoudingen in Twenterand doorbreken”*. De NSOB constateerde patronen die de samenwerking tussen organisatie, college en raad beïnvloeden en deed aanbevelingen om deze dynamiek te doorbreken. De aanbevelingen zijn omarmd door ondernemingsraad, college en raad. In 2025 is hiervoor een begeleidingscommissie ingesteld om de aanbevelingen middels een plan van aanpak uit te werken.

In 2025 vonden daarnaast enkele bestuurlijke wisselingen plaats. Zowel de burgemeester als een wethouder vertrokken naar een nieuwe functie. Met de komst van een waarnemend burgemeester en de benoeming van een nieuwe wethouder is bestuurlijke continuïteit echter geborgd gebleven.

Ondanks de uitdagende omstandigheden hebben organisatie, college en raad in 2025 belangrijke stappen gezet. Daarnaast zijn in 2025 grote stappen gemaakt met de verbouwing van het gemeentehuis, wat ondanks de onvermijdelijke overlast meteen voor nieuw elan heeft gezorgd. De frisse, moderne uitstraling en de vernieuwde huisstijl worden door medewerkers, bestuur en bezoekers unaniem als een grote verbetering ervaren. Het vooruitzicht op een eigentijdse werkomgeving geeft de organisatie extra energie om samen verder te bouwen aan een sterke toekomst.

Programma's

Sociaal domein

In 2025 stond het sociaal domein opnieuw in het teken van grote meerjarige transitie en aanhoudende financiële druk. De uitvoering van de Integrale Beleidsnota sociaal domein en de Maatschappelijke Agenda (MAG) kreeg verder vorm, onder meer via de MAG-maand waarin breed met inwoners in gesprek werd gegaan. Binnen Sociale Zaken zijn belangrijke stappen gezet, zoals duidelijkheid over de toekomst van de WSW, het meldpunt schulden werd middels een uitvoeringsplan voorbereid om de extra taken en ontwikkelingen het hoofd te kunnen gaan bieden en de voortgang op de taakstelling statushouders en de opvang van Oekraïners.

Binnen jeugd was sprake van forse dynamiek. De hervormingsagenda, de ontwikkeling van het Toekomstscenario Jeugd en de nieuwe aanbesteding jongerenwerk vroegen veel inzet. De Kadernotitie Toegang werd opgeleverd, in samenhang met het nieuwe subsidie- en inkoopbeleid. Tegelijkertijd namen de financiële zorgen toe door hogere kosten in de jeugdhulp. In onderwijs is gewerkt aan de implementatie van nieuwe landelijke wetgeving rond leerrecht en aan diverse huisvestingsopgaven, hoewel de landelijke stagnatie van wetgeving tot vertraging leidde.

De uitvoeringskracht stond (opnieuw) onder druk door vacatures, ziekte en moeilijk vervulbare functies, wat soms leidde tot vertraging of uitstel. Ondanks deze omstandigheden zijn belangrijke beleidsproducten opgeleverd en zijn in regionale samenwerking nieuwe opdrachten vastgesteld voor verdere verbetering en efficiëntie.

Ruimte

In 2025 was het programma Ruimte gericht op de verdere ontwikkeling van de Omgevingsvisie 2.0. De gemeenteraad stelde het Portret van Twenterand vast als resultaat van de eerste fase. Op wonen is stevig geïnvesteerd in structurele aanpak en versnelling van woningbouwprojecten, passend bij de begrotingsambities. De voorbereidingen voor het Omgevingsplan liepen enige vertraging op door softwareproblemen, maar eind 2025 was de benodigde basis op orde zodat voortgang in 2026 mogelijk is.

Ook de uitvoering op het gebied van verzakkingen, strategisch vastgoed en het dossier kanaal Almelo-De Haandrik vroeg continue inzet.

Op duurzaamheid werden acties uitgevoerd uit het meerjarige actieplan, en zette Twenterand stappen op het gebied van afvalscheiding, energiearmoede en windenergie in het ATT-gebied.

Economie en vrijetijdsbesteding

In 2025 zette Twenterand in op een sterke en leefbare gemeente met aandacht voor cultuur, economie, recreatie en sport. Er werd gestart met het nieuwe cultuurplan en voorbereiding van proeftuinen die in 2026 van start gaan. Cultuureducatie, de cultuurmakelaar en regionale projecten kregen opnieuw een stevige impuls. Voor recreatie werden onderzoeken afgerond voor opname in de Omgevingsvisie en kreeg de gebiedsmarketing van de Engbertsdijksvenen verder vorm. De verruimde terrastijden zijn na een succesvolle pilot structureel vastgesteld.

Economisch werkte Twenterand intensief samen binnen Twente en aan toekomstbestendige centra, ondersteund door Twenterand Invest. Regionale gebiedsprocessen brachten de opgaven in het buitengebied goed in beeld, terwijl agrariërs werden ondersteund met kennisbijeenkomsten en ervencoaching.

Sport en bewegen bereikten veel inwoners via lokale en regionale programma's. Projecten voor inclusieve voorzieningen en vernieuwde sportinfrastructuur liepen door richting 2026.

Financieel

De jaarrekening 2025 sluit met een negatief saldo van ruim € 653.000. Dit betekent een trendbreuk ten opzichte van voorgaande jaren waarin doorgaans sprake was van aanzienlijke overschotten. Deze ontwikkeling is enerzijds te verklaren doordat dit jaar voor het eerst is gewerkt met een slotrapportage, een slotrapportage is een laatste financiële bijstelling aan het einde van het jaar, waarin verwachte mee- en tegenvallers nog in het lopende jaar worden verwerkt in plaats van achteraf in de jaarrekening. Hierdoor wordt het financiële resultaat actueler en realistischer weergegeven, waarin een voordeel van € 1,7 miljoen is verwerkt. Daarnaast wordt scherper gestuurd op de realisatie van de begroting en het voorkomen van onderbestedingen. In de aanloop naar het onderzoek naar besparingsmogelijkheden vormt dit een belangrijk aandachtspunt.

Bij de behandeling van de jaarrekening in de gemeenteraad zal worden voorgesteld om enkele budgetten (totaal ca. € 8 ton) door te schuiven naar 2026. Dit betreft middelen voor werkzaamheden die nog niet zijn afgerond en in 2026 worden voortgezet. Per saldo zal worden voorgesteld om het totale tekort (€ 653.000 uit de jaarrekening, plus € 800.000 aan doorgeschoven budgetten) van afgerond € 1.453.000 te dekken uit de Algemene Risico Reserve.

Door diverse financiële meevallers (zoals Oekraïne, de eerdergenoemde slotrapportage, resultaat jaarrekening 2024, etc.) is de reservepositie aanzienlijk versterkt. Dit wordt echter niet gezien als een comfortabele uitgangspositie, maar als een noodzakelijke buffer om de komende jaren te overbruggen totdat de begroting weer structureel in evenwicht is.

Verklaring van het rekeningssaldo

In onderstaande tabel worden de grootste afwijkingen (> € 75.000) benoemd, die van invloed zijn geweest op het saldo. Verdere toelichtingen op financiële verschillen kunt u vinden in de verschillenverklaringen bij de programma's ("wat heeft het gekost", het sluitstuk van elk programma).

Afwijkingen	
TOZO (tijdelijke overbrugging zelfstandige ondernemers), correctie 2024	€ 282.000 V
Lagere uitgaven Algemene Bijstand	€ 113.000 V
Gezondheidszorg, lagere kosten en meer dekking van de specifieke uitkering (SPUK GALA)	€ 78.000 V
Openbaar groen, extra inzet door uitstroom van sw-medewerkers.	€ 293.000 N
Lagere kosten rampenbestrijding en voordeel brandweer vanwege afrekening 2024	€ 75.000 V
Riool, door minder administratieve toerekening van btw kosten laat het product riool een nadeel zien (per saldo wel kostendekkend)	€ 215.000 N
Omgevings Dienst Twente (ODT), voordeel afrekening 24	€ 123.000 V
Duurzaamheidssubsidies	€ 140.000 N
Lagere opbrengst leges	€ 168.000 N
Openbare verlichting, minder onderhoud en schoonmaak	€ 76.000 V
Lagere kosten overige gronden en voordeel op bouwen en wonen door toerekening kosten aan programmaplan wonen	€ 100.000 V
Nadeel door het oninbaar zijn van huurgelden door de Klaampe. Achterstanden kunnen niet meer ingelopen worden.	€ 196.000 N
Inclusieve speeltuinen zijn nog niet gerealiseerd, voorgesteld wordt dit door te schuiven	€ 354.000 V
Meerwerk accountants	€ 78.000 N
Hogere storting voorziening, onder andere door gewijzigde regelgeving tav voorziening politieke ambtsdragers	€ 923.000 N
Opvang vluchtelingen Oekraïne	€ 447.000 V
Onderschrijding kapitaallasten	€ 240.000 V
Nadeel algemene uitkering, decembercirculaire en afrekening voorgaande jaren, inclusief voordeel taakmutaties	€ 960.000 N
Incidentele opbrengsten, verkoop, rente schatkistbankieren, nadeel treasury en inruilopbrengst tractie	€ 369.000

Afwijkingen

	v
--	---

Rechtmatigheidsverantwoording

In deze jaarstukken treft u, net als vorig jaar, de rechtmatigheidsverantwoording aan. In de paragraaf bedrijfsvoering kunt u lezen dat wij over 2025 de verantwoordingsgrens niet overschreden hebben.

Leeswijzer

In het jaarverslag wordt met behulp van de doelenbomen verantwoording afgelegd over het begrotingsjaar 2025. Binnen de programma's wordt per doelenboom toegelicht in hoeverre de (sub)doelen bereikt zijn en wat daarvoor is gedaan. Voor de leesbaarheid van de jaarstukken hebben we ervoor gekozen om alleen teksten toe te voegen bij subdoelen en activiteiten, waarover iets afwijkends of opvallends te melden valt. Staat er geen tekst bij een subdoel of wordt een activiteit niet benoemd, dan kunt u ervan uitgaan dat deze volgens planning verliep. Het overzicht van baten en lasten maakt aan het einde van de programma's duidelijk wat het heeft gekost. Dit is een verplichting vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Daarin zijn de wettelijke eisen vastgelegd waaraan de begroting en de jaarrekening van een gemeente moet voldoen.